

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

13.02.2024 nr. 04/1-1337
la nr. 18-69-983 din 29.01.2024

**Ministerul Culturii
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (număr unic - 55/MC/2024), relevăm următoarele.

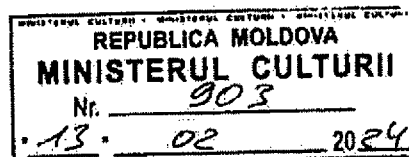
În contextul Notei informative, sunt preconizate unele intervenții de natura modificărilor și completărilor aduse asupra unor dispoziții din Legea monumentelor de for public nr. 192/2011. Proiectul în discuție urmărește descentralizarea competenței în materia edificării monumentelor de for public de categoria B prin oferirea competenței de a decide înființarea acestei categorii de monumente și organului deliberativ al unităților administrativ-teritoriale de nivelul 2 (raioanele, municipiul Chișinău, municipiul Bălți) și UTA Găgăuzia.

Astfel, prin proiectul de lege se propune ca, în cazul în care autoritatea publică locală de nivelul II ar iniția procedura de edificare a monumentului de for public de categoria B, aceasta ar urma să obțină în prealabil avizul favorabil al Ministerului Culturii (organ central de specialitate în domeniul patrimoniului cultural) și acordul autorității publice locale de nivelul I, dacă monumentul se propune a fi edificat pe un teren proprietate a autorităților publice locale de nivelul I. Măsurile propuse prin proiectul de lege vizează descentralizarea competențelor în materia edificării monumentelor de for public de categoria B pentru a impulsiona realizarea procedurii de edificare a acestei categorii de monumente.

La forma actuală a proiectului de lege, se rețin următoarele propuneri și observații.

În legătură cu soluția legislativă propusă la art. 7 alin. (1) din lege, pentru un spor de precizie, ar fi necesar de intervenit cu modificarea corespunzătoare la alin. (2), în sensul de a fi prevăzut că hotărârea Guvernului se adoptă pentru înființarea monumentelor de for public de categoria A.

De asemenea, prin raportare la norma propusă la art. 7 alin. (1) din lege, în textul normei de la alin. (2¹), după cuvintele „Decizia consiliului raional” sugerăm introducerea cuvintelor „privind înființarea monumentelor de for public de categoria B”. Totodată, în cazul menținerii cuvintelor „Avizului favorabil al Ministerului Culturii”, se impune a fi determinat cazul în care avizul respectiv poate fi favorabil.

În raport cu intenția de reglementare propusă la art. 7 alin. (1) și (2¹), apreciem necesar să fie supusă analizei norma în vigoare de la art. 14 alin. (2) lit. a), potrivit căreia autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi emit decizii privind edificarea monumentelor de for public. Suplimentar, din cuprinsul alin. (2¹) nu poate fi stabilit cu exactitate numărul necesar de voturi pentru a recunoaște decizi adoptată, or, norma respectivă prevede propunerea președintelui raionului sau a 1/3 din consilieri de a vota, dar nu nemijlocit numărul necesar de voturi pentru ca decizia privind înființarea monumentului de for public de categoria B să fie considerată ca adoptată. Totodată, se va determina dacă pentru a propune adoptarea deciziei este necesar de a se întruni 1/3 din consilierii aleși sau prezenți la ședință.

În legătură cu soluția legislativă propusă la art. 16 alin. (6) din lege (care vizează obligarea proprietarului monumentului de for public să desființeze sau să ridice monumentul, la cererea Ministerului Culturii, în baza actului de constatare elaborat de organul specializat în domeniul inspectării monumentelor) menționăm că aceasta nu este în concordanță cu prevederile Codului contravențional. Astfel, în temeiul art. 385 alin. (1) din Codul contravențional, agentul constatat este reprezentantul autorității publice care soluționează, *în limitele competenței sale*, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod. Astfel, precizăm că potrivit art. 423⁸ alin. (5) din Codul contravențional, procesele-verbale cu privire la contravenții (în domeniul patrimoniului cultural) se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente. Ca urmare, instanța de judecată este singura autoritate să hotărască asupra prescrierii unei eventuale sancțiuni, în sensul dacă poate fi angajată răspunderea contravențională a persoanei. Pe de altă parte, măsura propusă la art. 16 alin. (6) nu este argumentată în Nota informativă, din care cauză nu poate fi înțeleasă finalitatea urmărită de inițiatorii proiectului.

Din perspectiva rigorilor de tehnică legislativă, se rețin următoarele observații:

La pct. 1 lit. b), din considerente de ordin redacțional, textul „alineatul 2¹ și alineatul 2²” urmează a fi scris sub forma „alineatele (2¹) și (2²)”.

La pct. 1 lit. d), pentru rigoarea redactării, cifra „3²” trebuie cuprinsă între paranteze.

La pct. 2, pentru corectitudinea redactării, cuvintele „un alineat nou” urmează a fi substituite cu textul „alineatul (6)”.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.02.13 15:50:31 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,

str. 31 August 1989, nr. 82

tel.: +373 22 20 14 24

web: www.justice.gov.md

e-mail: secretariat@justice.gov.md

01.03.2024 nr. 04/1-2027
la nr. 08/5-07/553 din 27.02.2024

Ministerul Culturii

Urmare examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011, apreciem că propunerile formulate de către Ministerul Justiției au fost corespunzător luate în considerare la definitivarea acestuia.

Totodată, la forma actuală a conținutului art. I din proiectul de lege preconizat, pe plan redacțional, se rețin următoarele observații și propuneri.

La pct. 1, pentru rigoare în exprimare, cuvântul „aliniatul” urmează a fi scris sub forma sa corectă „alineatul”.

La pct. 2:

La lit. c), din considerente de ordin redacțional, textul „alineatul (2¹) și alineatul (2²)” urmează a fi substituit cu textul „alineatele (2¹) și (2²)”.

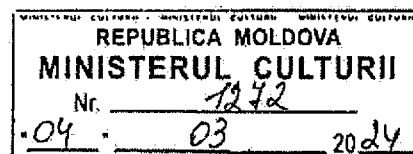
În textul preconizat pentru art. 7 alin. (2¹):

pentru claritatea normei, este necesară redarea *in extenso* a denumirii din care provine abrevierea „UTA Găgăuzia”. Or, trebuie avut în vedere că, potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire;

referitor la textul, potrivit căruia „decizia autorității administrației publice locale ... privind înființarea monumentului de for public, se adoptă în baza avizului favorabil al Ministerului Culturii”, semnalăm că norma este neclară prin folosirea sintagmei „în baza avizului favorabil al Ministerului Culturii”, întrucât nu sunt prevăzute criteriile în baza cărora ar putea fi întocmit avizul favorabil. De altfel, lipsa în lege a unor criterii transparente și prestabilite lasă loc elementului discreționar din partea ministerului de resort.

Referitor la dispoziția preconizată pentru art. 7 alin. (2²), în a doua parte a textului:

În privința utilizării cuvintelor „pe terenurile care le dețin în proprietate”, facem precizare că, în corespundere cu norma stabilită la art. 127 alin. (3) din *Constituția Republicii Moldova*, proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale. Astfel, pornind de la prevederile de la art. 5 lit. a) și b) din *Legea nr.*

121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, Guvernul exercită dreptul de proprietate al statului, iar autoritățile administrației publice ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și de nivelul doi, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia exercită împuternicirile de proprietar al patrimoniului unităților administrativ-teritoriale în numele acestora.

Pentru a fi asigurată corelarea dintre norme, la art. 7 alin. (2²) recomandăm a fi analizată suplimentar menținerea sintagmei „categoria B”, având în vedere că la alin. (8), este prevăzut că „Monumentele de for public edificate cu respectarea prevederilor legale sunt clasate în mod automat în categoria B”.

Remarcăm că, potrivit uzanței în redactarea actelor normative, propunerile de modificare sau completare cu obiect de reglementare identic necesită a fi comasate în conținutul unui singur punct. În acest context, norma de la lit. f) urmează a fi inclusă în textul prevăzut la lit. e).

La lit. g), pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se vor utiliza cuvintele „se abrogă”, dar nu „se exclud”. Observația dată este valabilă și pentru alte situații similare din proiect, cum ar fi pct. 5 sbp. 2).

La pct. 3, în privința art. 7¹:

La alin. (1), cuvântul „aprobarea” ar fi necesar de redactat sub forma „adoptarea”.

La alin. (2), cuvântul „numit” urmează a fi substituit cu cuvântul „aprobat”, iar cuvântul „Ordinul” necesită a fi scris cu inițială mică.

Dispoziția preconizată pentru alin. (3) ar urma să fie prevăzută în cuprinsul textului de la alin. (2), norma căruia se referă la constituirea grupului de experți.

Totodată, referitor la textul normei de la alin. (3), pentru corectitudinea redactării, cuvintele „în baza sesizării depuse în acest sens” propunem a fi substituite cu textul „în cazul în care va fi depusă o sesizare la Ministerul Culturii referitor la faptul că a fost comisă încălcarea prevăzută la alin. (1)”.

La pct. 4 în partea introductivă, potrivit rigorilor tehnicii legislative, cuvintele „un alineat nou” ar fi necesar de substituit cu textul „alineatul (6)”. Totodată, în conținutul textului propus la art. 9 alin. (6), sugerăm substituirea cuvintelor „sunt asigurate de către” cu cuvintele „se întreprinde de”, or, în ceea ce privește utilizarea sintagmei „sunt asigurate”, remarcăm lipsa de claritate cu privire la modalitatea de îndeplinire a acestor obligații.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2024.03.01 17:16:08 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

28.03.2024 nr. 04/1-2927
la nr. 08/5-07/864 din 22.03.2024

Ministerul Culturii

Urmare examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (număr unic - 55/MC/2024), relevăm următoarele.

La art. I din proiectul de lege, se rețin următoarele observații și propuneri sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

În privința pct. 2, referitor la art. 7:

La alin. (2²), se va exclude cuvântul „doar”, deoarece se consideră inutil.

La pct. 2 și 4 enumerările diviziunilor nu sunt uniforme, la pct. 2 fiind utilizate litere latine mici urmate de o paranteză, iar la pct. 4 – cifre arabe urmate de o paranteză. Prin urmare, se va revizui numerotarea elementelor structurale ale proiectului.

La pct. 3, în conținutul art. 7¹ alin. (2), pentru fluența redactării, cuvintele „și desfășoară” trebuie scrise sub forma „și se desfășoară”.

La pct. 5 sbp. 2) se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”.

Cu referire la Art. II, ce vizează intrarea în vigoare a legii, semnalăm că, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune că „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.” Astfel, intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării urmează să fie argumentată în nota informativă la proiect.

Secretar de stat

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.03.28 12:23:10 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPETCHI

Ex: A. Ruz, tel. 0 22 201430

REPUBLICA MOLDOVA		
MINISTERUL CULTURII		
Nr.	1801	
28	03	2024